

Dyslexieprotocol

ERFGOOIERS COLLEGE

Christelijke Scholengemeenschap voor mavo, havo, vwo en gymnasium

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Doelgroep	3
3. Wat is dyslexie?	3
4. Signalering en doorverwijzing	4
5. Begeleiding en ondersteuning	4
5.1 Basisondersteuning	5
5.2 Extra ondersteuning	6
5.3 Intensieve ondersteuning	6
Bibliografie	10
Bijlagen	11
Bijlage 1 - Ondersteuningsvormen bij de moderne vreemde talen (MVT)	11
Bijlage 2a - Brief Textaid	12
Bijlage 2b- Protocol toets maken via Textaid 2023 (intern)	13
Bijlage 3 - Dyslexiekaart	14
Bijlage 4 - Uitwerking intensieve ondersteuning	16
Bijlage 5 - Stappenplan aanvragen dispensatie (intern)	17
Bijlage 6 - Wettelijk kader: Uitvoeringsbesluit WVO 2020 mavo/ vbo	18
Bijlage 7- Wettelijk kader: Uitvoeringsbesluit WVO 2020	19
Bijlage 8 - Format verklaring lightprogramma	20
Bijlage 9 - Format verklaring gedeeltelijke dispensatie	22
Bijlage 10 - Format verklaring dispensatie	24

1. Inleiding

Voor u ligt het dyslexieprotocol van het Erfgooiers College. Dit protocol is bedoeld om iedereen (management, midden-management, docenten, ouders, leerlingen, basisscholen) in en rondom de school te informeren over het dyslexiebeleid op het Erfgooiers College.

Het plan beschrijft de kaders en afspraken die richting en steun geven aan het handelen van docenten/mentoren, orthopedagoog en de remedial teacher in de dagelijkse praktijk op Erfgooiers College. Leidraad hierbij is het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, 2013.

Het ontwikkelen van dit dyslexiebeleidsplan heeft als uiteindelijk doel dyslectische leerlingen gelegenheid te geven om te leren omgaan met hun dyslexie en het zoveel mogelijk beperken van de belemmeringen in het volgen van de opleiding waartoe ze op basis van hun cognitieve capaciteiten in staat zijn.

Voorwaarden om tot een succesvolle begeleiding van dyslectische leerlingen te komen zijn:

- Uitgaan van de behoeften van de leerling.
- De leerling mede verantwoordelijk maken voor zijn eigen proces.
- Een goede afstemming op alle niveaus. Er moet binnen de school draagvlak zijn voor wat betreft het dyslexiebeleid, om zo te komen tot een structurele inbedding.

Bovenstaande biedt houvast voor de keuzes die Erfgooiers College maakt voor de begeleiding van dyslectische leerlingen en past binnen de schoolvisie op onderwijs en begeleiding. Bovendien sluit het in het bijzonder aan op de missie en visie zoals geformuleerd in het zorgplan:

Missie en visie Erfgooiers College

Het Erfgooiers College is een school voor mavo, havo, vwo, vwo+ en gymnasium met een open christelijke identiteit. Een school waar leerlingen zich gezien voelen, waar zij hun talenten kunnen ontplooiën en waar een professionele cultuur heerst met een duidelijke structuur.

Missie

Het is ons doel dat leerlingen zich ontwikkelen tot zelfbewuste jongvolwassenen die zich voorbereiden op hun eigen rol in de maatschappij. Het doel is het behalen van een passend diploma door het verwerven van de benodigde kennis, vaardigheden en houding. Daarnaast gaat het om persoonlijke vorming, waarbij leerlingen hun eigenheid bewaren en ontdekken en om burgerschapsvorming, zodat zij volwaardig kunnen bijdragen aan de samenleving.

Visie

We werken aan ons doel door actief te sturen op de competentie van leerlingen waardoor zij het gevoel krijgen dat ze het kunnen, door leerlingen een dusdanige autonomie te geven dat ze zich mede-eigenaar gaan voelen van hun eigen leerproces en door het bevorderen van een positief leerklimaat waarin leerlingen en medewerkers werken aan een goede relatie.

We werken en leren in een veilige en inspirerende omgeving waarin leraren kunnen werken aan het toerusten van jongeren, het bieden van oriëntatie en het aanmoedigen tot zelfstandigheid. We doen dit met een enthousiast en sterk team dat zichzelf continu verbetert op een formatieve manier. Ook binnen het team staan, net zoals bij de leerlingen, de vragen 'waar sta ik nu?', 'waar wil ik naartoe?' en 'welke stappen moet ik zetten om daar te komen?', centraal.

Als organisatie stralen we kwaliteit en rust uit. De ondersteunende organisatie is zo ingericht dat de focus binnen de school ligt bij het leren van de leerlingen.

2. Doelgroep

Dit beleidsplan richt zich op:

- leerlingen die dyslectisch zijn en van wie een officiële dyslexieverklaring, afgegeven door een GZ-psycholoog of Orthopedagoog Generalist, aan school is verstrekt.
- leerlingen met een vermoeden van dyslexie.

3. Wat is dyslexie?

Definitie dyslexie

Dyslexie is een lees- en/of spellingprobleem dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van laaggeletterdheid als gevolg van een gebrekkig onderwijsaanbod en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische, sensorische en/of gedragsproblematiek.

Als de criteria van een 'specifieke leerstoornis' uit de DSM-5 toegepast worden op het fenomeen dyslexie kan dyslexie als volgt worden gedefinieerd:

A. Moeite met het aanleren en gebruiken van lees- en/of spellingvaardigheden, zoals blijkt uit de persisterende aanwezigheid van minstens één van de volgende symptomen gedurende minstens zes maanden, ondanks interventies gericht op deze moeilijkheden: 1. onnauwkeurig of langzaam en moeizaam lezen van woorden (moeite met accurate of vloeiende woordherkenning; slecht decoderen);

2. Moeite met spelling.

B. De betreffende schoolse vaardigheden zijn substantieel en meetbaar slechter ontwikkeld dan gezien de kalenderleeftijd verwacht mag worden en hebben een significant negatieve invloed op de schoolresultaten en werkprestaties.

C. De leerproblemen beginnen tijdens de schooljaren, maar worden soms pas manifest op het moment dat de betreffende schoolse vaardigheden zwaarder belast worden dan de betrokkene met zijn beperkte vermogens aankan.

D. De leerproblemen kunnen niet beter verklaard worden door verstandelijke beperkingen, niet gecorrigeerde visus- of gehoorstoornissen, andere psychische of neurologische stoornissen, psychosociale tegenslag

(Uit: Brede vakinhoudelijke richtlijn Dyslexie 2021)

4. Signalering en doorverwijzing

Bij veel dyslectische leerlingen wordt de diagnose dyslexie tijdens de basisschoolperiode gesteld, maar toch kan het gebeuren dat pas op het voortgezet onderwijs ernstige lees- en/of spellingproblemen bij leerlingen worden gesignaleerd, zowel in de brugklas als in hogere leerjaren. Een verklaring hiervoor is bijvoorbeeld dat deze leerlingen nog gedurende lange tijd met hun lees- en/ of spellingmoeilijkheden kunnen omgaan zonder dat dat (cijfermatige) effecten heeft.

Op het Erfgooiers College wordt bij de overdracht po-vo, naast informatie over de leerprestaties, ook gericht informatie opgevraagd over zwakke lezers en spellers. Daarnaast signaleren vakdocenten lees- en spellingproblemen bij leerlingen gedurende het schooljaar. Docenten zien veel schrijfproducten van hun leerlingen voorbij komen en krijgen daarmee een beeld van het spellingsniveau van een leerling. Het hardop lezen tijdens de les geeft informatie over het leesniveau, evenals bijv. het niet binnen de tijd afkrijgen van toetsen. Observaties van docenten bieden dan ook veel relevante informatie over de ontwikkeling van een leerling. Wanneer een coach of vakdocent op basis van observaties van een leerling het vermoeden van lees- en spellingproblemen heeft, wordt een aanvraag tot LSP (screening Lees- spellingproblemen) ingediend (zie 'route leerlingondersteuning').

Om beter zicht te krijgen op mogelijke leesproblemen of dyslexie, wordt een LSP screening opgestart waarbij gebruikgemaakt wordt van voor het voortgezet onderwijs beschikbare genormeerde toetsen. Om de technische leesvaardigheid in kaart te brengen wordt gebruik gemaakt van de volgende toetsen:

- Stilleestoets 'Hoe gevaarlijk is een tekenbeet?'
- Eén minuut test
- Klepel-R

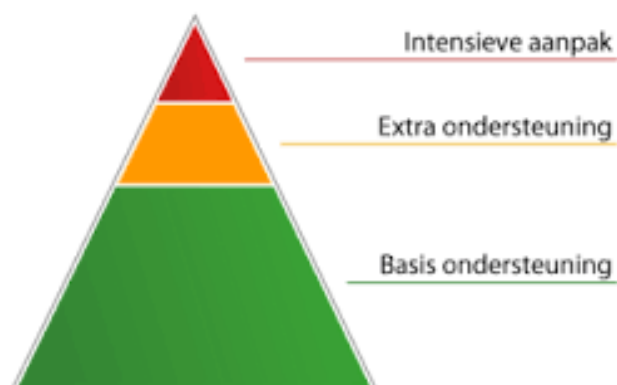
Om meer zicht te krijgen op de spellingvaardigheid wordt het dictee 'Het Wonderlijke Weer' (leerjaren 1 en 2) of 'De Stad Rotterdam' (leerjaren 3 en hoger) afgenomen.

Indien er uit het onderzoek aanwijzingen voor dyslexie naar voren komen dan worden hulplussen LSP (lees-/spellingproblemen) ingezet. In deze hulplussen wordt met groepjes leerlingen aandacht besteed aan de specifieke problemen waar leerlingen met dyslexie tegenaan kunnen lopen.

5. Begeleiding en ondersteuning

Wanneer dyslexie is vastgesteld, kan een leerling gebruik maken van verschillende faciliteiten en begeleidingsvormen. Omdat niet elke leerling met dyslexie dezelfde problemen ervaart en dezelfde ondersteuningsbehoeften heeft, wordt per leerling bepaald van welke faciliteiten en begeleiding de leerling gebruik wil en kan maken. De begeleiding en de inzet van faciliteiten voor leerlingen met dyslexie is onder te verdelen in 3 niveaus (zie fig. 1): de basisondersteuning, de extra ondersteuning en de intensieve aanpak. Alle leerlingen met een dyslexieverklaring hebben recht op de basisondersteuning. Wanneer blijkt dat de basisondersteuning ontoereikend is, wordt i.o. met het zorgteam opgeschaald naar de extra ondersteuning en ten slotte naar de intensieve aanpak. Dit laatste niveau betreft slechts enkele leerlingen met dyslexie (bijv. leerlingen met zeer ernstige dyslexie en/of waarbij sprake is van

dubbeldiagnose). Op het niveau van de intensieve aanpak is altijd sprake van maatwerk binnen de wettelijke kaders. De invulling van de niveaus wordt hieronder verder uitgewerkt. De begeleiding binnen het VO richt zich op (leren) omgaan met de gevolgen van de dyslexie. Binnen het VO wordt niet meer geredieerd op lezen en spellen.

Figuur 1: piramide van ondersteuning

5.1 Basisondersteuning

De faciliteiten die geboden worden binnen de basisondersteuning betreffen maatregelen waar de leerling binnen de lessen gebruik van kan maken. Wanneer een dyslectische leerling problemen blijft ervaren, is het de taak van de vakdocent de leerling extra te ondersteunen en te voorzien van leeradviezen. Zie bijlage 1 voor een overzicht van mogelijke ondersteuningsvormen bij de moderne vreemde talen (MVT).

Faciliteiten die binnen de basisondersteuning geboden worden zijn de volgende:

- gebruik van extra tijd bij toetsen en examens
 - Toetsen buiten de toetsweken:
 - De docent is verantwoordelijk voor het bieden van de mogelijkheid van 20% extra tijd binnen het lesuur. Alleen de leerlingen met recht op extra tijd maken hiervan gebruik.
 - De docent zorgt ervoor dat de leerlingen de toets in rust kunnen afmaken.
 - Wanneer bovenstaande niet te realiseren is binnen het lesuur, mag de leerling 'sterretjesopgaven' overslaan ('sterretjesopgaven': docent bepaalt vooraf welke 20% van de opgaven niet gemaakt hoeven te worden bij tijdnoed).
 - Docent houdt bij de beoordeling rekening met het feit dat er minder opgaven zijn gemaakt (aangepaste normering)
- gebruik van textaid als voorleesapparatuur (zie voor verdere toelichting bijlage 2)
- gebruik van spellingcontrole bij alle toetsen en schrijfoopdrachten van alle talen (behalve bij spellingtoets Nederlands)
- gebruik van een laptop als schrijfgerei

- aangepaste spellingbeoordeling (niet of minder meerekenen van spellingfouten) bij de moderne vreemde talen (zie dyslexiekaart voor toelichting)

Welke faciliteiten de leerling wil gebruiken wordt bepaald in een persoonlijk gesprek met de remedial teacher of orthopedagoog. De uitkomsten van dit gesprek en de keuze voor faciliteiten wordt vastgelegd in het logboek van de leerling in magister, zodat de docenten hiervan op de hoogte zijn. Daarnaast krijgt de leerling een dyslexiekaart (zie bijlage 3) waarop zichtbaar is van welke faciliteiten de leerling gebruik maakt. Alle leerlingen met een dyslexieverklaring in klas 1 en 2 kunnen extra hulples volgen voor Nederlands of Engels.

Onderdeel van onze visie op onderwijs en ondersteuning is dat de leerling zich ontwikkelt tot zelfstandige volwassene. Ook in de begeleiding rondom dyslexie maken we de leerling daarom medeverantwoordelijk voor zijn eigen proces; de leerling moet leren hulp te vragen aan zijn vakdocenten of aan zijn coach. De dyslexiekaart en de informatie in het logboek van de leerling kan daarbij een hulpmiddel zijn. Wanneer de basisondersteuning de belemmering vanuit de dyslexie onvoldoende ondervangt, kan een leerling in aanmerking komen voor extra ondersteuning.

5.2 Extra ondersteuning

Onder extra ondersteuning vallen de faciliteiten en begeleidingsvormen die aan leerlingen geboden worden buiten de klas of in aanvulling op de maatregelen uit de basisondersteuning. Op het Erfgooiers College vallen de volgende faciliteiten en begeleiding onder de extra ondersteuning voor leerlingen met dyslexie:

- inzet van de standaard regelkaarten gemaakt door de secties bij de moderne vreemde talen (zie dyslexiekaart). Leerlingen krijgen deze kaart bij de start van een nieuw hoofdstuk.
- splitsen van toetsen (woordjes en/of zinnen op een ander moment dan de grammatica bij hoofdstuktoetsen) bij de moderne vreemde talen

Bovenstaande faciliteiten worden toegekend en ingezet in afstemming met de remedial teacher.

5.3 Intensieve ondersteuning

Voor leerlingen waarbij sprake is van zeer ernstige dyslexie en/of een combinatie van problematiek, kan maatwerk geboden worden binnen de wettelijke kaders. Dit valt binnen het niveau van intensieve ondersteuning en is voor slechts enkele leerlingen noodzakelijk om op een passend niveau een diploma te kunnen behalen op het Erfgooiers College. Binnen het niveau van intensieve ondersteuning valt de inzet van de volgende faciliteiten en/of begeleiding:

- individuele begeleiding door de remedial teacher (maximaal 6-8 keer)
- het bieden van een lightprogramma
- het bieden van gedeeltelijke dispensatie voor de 2e/3e moderne vreemde taal.
- Het bieden van volledige dispensatie voor de verplichte 2e moderne vreemde taal in het VWO vanaf klas 4 VWO (zie bijlage 5)

Toelichting op het moment van dispensatiemogelijkheden binnen de verschillende sectoren

Mavo

In de eerste twee leerjaren van het vmbo is Spaans, Frans óf Duits als tweede moderne vreemde taal (naast Engels) verplicht. Een aangepast programma is wel mogelijk (zie hierboven). Dit betekent dat leerlingen verplicht zijn een tweede moderne vreemde taal te volgen (Engels is de eerste moderne vreemde taal), maar een derde moderne vreemde taal is niet verplicht in klas 1 en 2 van het VMBO.

Havo en vwo

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo is het volgen van twee moderne vreemde talen naast Engels verplicht. Het bieden van een lightprogramma is wel mogelijk. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de doorstroommogelijkheden van de leerling en de wensen rondom profielkeuze (cultuur & maatschappij valt af bij lightprogramma voor de talen). Vanaf klas vier kan er binnen de havo gekozen worden voor een profiel zonder moderne vreemde talen naast Engels. Binnen het VWO kan vanaf klas vier dispensatie verleend worden voor de verplichte tweede moderne vreemde taal. Als vrijstelling verleend wordt, dient de leerling een ander vak te volgen voor het examen om te voldoen aan de vereiste studielasturen.

6. Organisatie

Wie doet wat in ons dyslexiebeleid?

De directie

- Zorgt voor algemene bekendheid en toegankelijkheid van de gehele procedures bij leerlingen, ouders en docenten.
- Zorgt voor de plaatsing van de procedures in het zorgbeleid/dyslexieprotocol op de site van de school.
- Zorgt voor de naleving van de procedures door iedereen verbonden aan school.
- Formuleert samen met de zorgspecialisten een visie, missie en uitgangspunten t.a.v. het dyslexiebeleid en dragen dit uit binnen de school.
- Zorgt samen met het ondersteuningsteam voor borging en bijstelling van het dyslexiebeleid.

Docenten

- Bespreken met de coach van de desbetreffende leerling de signalen waarvan zij een vermoeden hebben dat deze met taal- en/of leesproblemen te maken hebben.
- Stellen zich op de hoogte van welke leerlingen in hun klassen een dyslexieverklaring hebben.
- Bieden basisondersteuning en werken mee aan het bieden van extra en intensieve ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben.
- Zijn bekend met de werking van Textaid en zorgen dat toetsen klaarstaan voor de leerlingen die hier gebruik van maken.
- Ondersteunen leerlingen bij praktische zaken rondom Textaid.

Coaches

- Bespreken met de leerling de signalen die de vakdocent(en) zijn opgevallen.
- Geven de bevindingen door aan de zorgcoördinator middels aanvraagformulier LSP onderzoek.
- Melden dyslectische leerlingen indien nodig aan bij de afdeling Zorg (middels aanvraagformulier IZO) voor extra ondersteuning buiten de klas.

Sectorleider

- Bespreekt de leerlingen die in aanmerking komen voor een aangepast programma/ dispensatie MVT met coach en zorgteam.
- Tekent een besluit tot dispensatie in een officieel document op.

Zorgcoördinator

- Zorgt samen met de directie en zorgteam voor borging en bijstelling van het dyslexiebeleid.
- Organiseert de dyslexiescreening.
- Organiseert alle communicatie rondom leerlingen die vanuit de screening het advies krijgen om deel te nemen aan het dyslexieonderzoek.
- Signaleert vanuit de dossiers van de aanleverende scholen vermoeden van dyslexie of ernstige lees- en spellingproblemen.

Remedial teacher (indien nodig samen met orthopedagogen)

- Is het vaste aanspreekpunt voor dyslectische leerlingen en voor de docenten met vragen rondom dyslectische leerlingen
- Verzorgt de communicatie rondom faciliteiten voor dyslectisch leerlingen
- Selecteert leerlingen die in aanmerking komen voor verder onderzoek.
- Doet de screening naar een risico op dyslexie.
- Verzamelt informatie van leerlingen, op aanwijzing van de ondersteuningscoördinator, die door observatie van docenten nader onderzocht moeten worden op eventuele dyslexie.
- Verzamelt en interpreteert de ruwe scores vanuit de screening.
- Selecteert samen met de orthopedagogen leerlingen die voor verder onderzoek in aanmerking komen en bespreekt deze leerlingen met de ondersteuningscoördinator.
- Geeft duidelijk aan wanneer en waarom een advies niet te realiseren is.
- Maakt een notitie in het logboek van de leerling in magister, toegankelijk voor coach en docenten, m.b.t. de uitkomsten van het onderzoek en de adviezen die hieruit naar voren zijn gekomen

Ouders

Van ouders wordt een betrokken en coöperatieve houding verwacht in de begeleiding van de leerling op het gebied van monitoring en stimuleren van oefening.

Leerlingen

Leerlingen hebben naast rechten ook plichten. Deze bestaan op het gebied van dyslexie uit: het opvolgen van de adviezen van de remedial teacher en de vakdocenten; zorgen voor voldoende inzet voor de LSP hulplessen of een rt-traject, aanwezigheid bij, indien aan de orde, hulplessen op school; gebruik van hulpmiddelen zoals bedoeld.

Leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van textaidgebruik bij toetsen/laptop/regelkaart. Van vakdocenten wordt hierbij wel ondersteuning verwacht.

Bij toetsweken vraagt de leerling zelf een laptop als schrijfgerei aan bij de ICT-afdeling (bij bekendmaking toetsweekrooster).

Bibliografie

Henneman, K., Bekebrede, J., Cox, A., & Krosse de, H. (2005). *Masterplandyslexie.nl*.

Expertisecentrum Nederland, KPC Groep.

Henneman, K., Bekebrede, J., Cox, A., & Krosse de, H. (2013). *Protocol dyslexie*

voortgezet onderwijs, Handreiking voor directie, middenmanagement en

docenten. Masterplandyslexie.nl, Expertisecentrum nederland, KPC Groep.

Stichting Dyslexie Nederland (2008). *Dyslexie. Diagnose en behandeling van*

dyslexie. Brochure van de Stichting Dyslexie Nederland. Geheel herziene

versie. (zie voor een digitale versie: www.stichtingdyslexienederland.nl).

www.dyslexiecentraal.nl

[https://www.examenblad.nl/document/brochure-kandidaten-met-een-9/2022/f=/B](https://www.examenblad.nl/document/brochure-kandidaten-met-een-9/2022/f=/Brochure_kandidaten_met_ondersteuningsbehoefte_1_1.pdf)

[rochure_kandidaten_met_ondersteuningsbehoefte_1_1.pdf](https://www.examenblad.nl/document/brochure-kandidaten-met-een-9/2022/f=/Brochure_kandidaten_met_ondersteuningsbehoefte_1_1.pdf)

Bijlagen

Bijlage 1 - Ondersteuningsvormen bij de moderne vreemde talen (MVT)

Factor	Ondersteuningsvorm
Tijd	<ul style="list-style-type: none">● Extra oefentijd creëren door bijv. tijdens keuzewerktijd extra instructie te geven en herhalingsoefeningen te geven.
Onnatuurlijke taalleersituatie	<ul style="list-style-type: none">● Als docent actief inspringen op het feit dat sommige leerlingen (dyslexie, taalzwak, anderstalig) een woord in de vreemde taal ook niet in het Nederlands kennen door bij bepaalde woorden te checken of leerlingen weten wat het woord betekent.
Focus op geschreven taal	<ul style="list-style-type: none">● Focus bij dyslectische leerlingen meer op mondelinge vaardigheden en zorg ervoor dat deze leerlingen in voldoende mate de kans krijgen om te laten zien wat ze kunnen. En taalproductie, waaronder mondelinge communicatie stimuleert in sterke mate de taalontwikkeling.● Besteed expliciet aandacht aan de klank-tekenkoppeling bij de vreemde taal.● Kijk naar de opdrachtvorm door bijv. geen werkstuk te laten maken, maar een video/vlog over een bepaald onderwerp.
Motivatie & succeservaringen	<ul style="list-style-type: none">● Probeer leerlingen te motiveren door hen succeservaringen te laten opdoen bij het leren van een vreemde taal. Dit kan ook door bijv. bij eerstejaars een gewenningsperiode in te lassen waarbij leerlingen nog geen cijfers krijgen of geen cijfers onder de 4/5.● Stem met de vaksectie af wanneer het functioneel is om spelfouten mee te rekenen, door dat bijv. alleen te doen wanneer leerlingen de spelling van een woord moesten leren, dus niet wanneer ze het alleen FR-NL moeten leren.

Bijlage 2a - Brief Textaid

Geachte ouder(s)/verzorger(s),

Omdat uw kind een dyslexieverklaring heeft, komt hij/zij in aanmerking voor Textaid, een online tool die ondersteuning biedt bij het lezen en maken van teksten. De leerlingen kunnen via Textaid werken met gesproken teksten en toetsen. Meer informatie hierover vindt u op de website, www.textaid-dyslexiesoftware.nl.

Met uw goedkeuring zal er voor uw kind een textaidaccount en een toetsaccount aangemaakt worden. Uw kind kan dagelijks op school en thuiswerken in het textaidaccount. Toetsen worden op school gemaakt in het toetsaccount. Als de leerling hier gebruik van wil maken, zijn de volgende regels van kracht:

-De leerling licht zelf (minimaal een week voor de toetsdatum) de docent in dat hij/zij de toets in Textaid wil maken.

-Voor een **toetsweek** vraagt de leerling zelf een laptop aan bij dhr. Verwoert zodra het toetsrooster bekend is.

Uw zoon/dochter zal een mail ontvangen met de inloggegevens en wachtwoorden, zodat hij /zij meteen aan de slag kan met Textaid. Het programma is zeer gebruiksvriendelijk; leerlingen kunnen over het algemeen zonder problemen de weg vinden en ermee aan de slag. Bij problemen kunnen ze contact opnemen met ondergetekende.

Als de leerling een toets wil maken met behulp van Textaid, moet hij/zij zelf dat een week van tevoren melden bij de betreffende vakdocent. De docent zal er dan voor zorgen dat de toets op een usb-stick staat, zodat de leerling de toets gesproken aangeboden krijgt via Textaid.

Via www.dedicon.nl kunt u de schoolboeken digitaal bestellen. De kosten van de digitale boeken kunt u declareren bij de school. Zodra uw kind de digitale boeken uploadt in de bibliotheek van Textaid, kunnen de teksten in de boeken worden voorgelezen.

Wij vragen u om een bijdrage van slechts € 35,- per jaar en deze factuur wordt u jaarlijks digitaal toegestuurd. Als u hiermee akkoord gaat, horen wij het graag. Pas dan kunnen wij een account aanmaken voor uw kind.

Er zijn handige websites met informatie en weetjes over Textaid. Deze zijn zeer de moeite waard om te bezoeken, samen met uw kind!

www.readspeaker.com
www.woordhelder.nl

Met vriendelijke groet,
Gine Reinink
Coördinator Textaid

Bijlage 2b- Protocol toets maken via Textaid 2023 (intern)

De docent/surveillant

- Dit geldt alleen voor de vakdocent: check de docentenrol in jouw eigen textaidaccount. Ben je je inloggegevens kwijt, mail Coördinator Textaid. In de docentenrol zijn mogelijkheden om een toets klaar te zetten. Je kan de toets zo plannen, dat de leerling de toets op het goede moment kan openen in zijn textaidbibliotheek en kan afluisteren in zijn/haar toetsaccount. Ook de duur van de toets kan je instellen. De toets verdwijnt daarna automatisch. Zie uitleg:
- <https://support.woordhelder.nl/hc/nl/articles/360008433420-Werken-met-toetsaccounts-in-TextAid>.
(volg uitleg vanaf 1 minuut en 25 seconden! 1e gedeelte is al gedaan)
- De leerling moet een Textaidaccount hebben en weten hoe Textaid werkt.
- De leerling die met behulp van Textaid een toets wil maken, moet dit zelf ruim van te voren (1 week) aangeven bij de docent, zodat de docent genoeg tijd heeft om de toets klaar te zetten.
- De docent/surveillant moet ervoor zorgen dat het scherm van de leerling die de toets maakt via Textaid, zichtbaar is. De leerling mag alleen in het toetsaccount werken. Alle andere apps moeten afgesloten zijn.
- De leerling moet uiteraard zelf voor oortjes/koptelefoon zorgen.
- Als de leerling eerder klaar is met de toets, dan moet de leerling zijn chromebook inleveren bij de docent/surveillant, totdat de toets verwijderd is uit zijn toetsaccount. Dit om kopiëren van de toets te voorkomen.
- De antwoorden op de vragen van de toets worden, net als bij de andere leerlingen, gewoon op papier geschreven en ingeleverd.

Dit protocol is terug te vinden in Sharepoint.

NB

Houden jullie in de gaten wie van jullie leerlingen een dyslexieverklaring heeft en help hen herinneren aan het maken van een toets in Textaid.

Bijlage 3 - Dyslexiekaart

Naam:

De aanbevelingen op deze kaart zijn gedaan op grond van gedegen onderzoek. Zij maken deel uit van het beleid van de school om leerlingen met dyslexie adequate faciliteiten te bieden.

- 20% extra tijd bij toetsen, SE en CE (alle vakken), of 20% minder opgaven in de toets (sterretjesopgaven aangeven in de toets)
- MVT: Spellingfouten* niet of minder meetellen (helft van de gebruikelijke aftrek) en aftrek maximeren
- Nederlands: Spelling bepaalt voor max. 10% het toetscijfer of het eindcijfer
- Mogelijkheid om tijdens een toets een vraag of een stuk tekst te laten voorlezen door de docent
- Gebruik maken van een laptop/chromebook
 - Als schrijfgerei
Bij toetsweken: Leerling vraagt zelf een laptop aan bij de ICT afdeling (bij bekendmaking toetsweekrooster)
 - Met Textaid
Toetsen met textaid: leerling geeft zelf minimaal een week van tevoren aan bij de docent dat hij/zij de toets in Textaid wil maken
- Werkt met regelkaarten
- Niet onvoorbereid (een stuk) tekst voor laten lezen in de les
- Dyslexieversie luistertoetsen

* voor toelichting m.b.t. welke fouten vallen onder 'spellingfouten': zie ommezijde

Toelichting spellingfouten MVT:

Onderstaande fouten in de spelling worden bij de MVT niet of minder meegeteld:

- Fonetische spelling (afhankelijk van de oefening i.v.m. grammatica en werkwoordspelling)
- Omkeringen van letters
- Fouten in woorden die in hetzelfde werk wel goed geschreven staan
- Herhalingsfouten
- Fouten in de lidwoorden
- Accenten en hoofdletters

Denk bij tegenvallende resultaten, ondanks grote inzet van de leerling, ook eens aan de volgende maatregelen:

- Regelmatig werkboeken en schriften controleren
- Afspraken maken met leerling over oefenmateriaal via methode-gebonden website
- In overleg met afdeling Zorg gebruik laten maken van 'geheugenkaartjes' bij grammatica- / werkwoorden toetsen
- Leerling helpen met het maken van een schema of stappenplan dat bij het uitdelen van de toets bovenaan het blaadje gezet kan worden door de leerling. Dit kan tijdens de toets als geheugensteuntje dienen)
- Ga in gesprek met de leerling wanneer er problemen zijn bij jouw vak

Bijlage 4 - Uitwerking intensieve ondersteuning

Binnen de intensieve ondersteuning is sprake van een tweetrap. Er wordt gestart met de inzet van het 'Lightprogramma' voor FA/DU/SP voor leerlingen met een dyslexieverklaring in klas 1, 2, of 3. Wanneer dit voor de leerling te belastend blijkt, of wanneer er omstandigheden zijn die vragen om verdergaand maatwerk, dan kan er gedeeltelijke dispensatie ingezet worden.

Het lightprogramma ziet er als volgt uit:

- De leerling volgt de lessen en doet alles mee in de les
- De leerling maakt de toetsen mee met de klas, maar als 'open boek toetsen' De toets kan maximaal met een 7 beoordeeld worden
- Per periode wordt het werkboek beoordeeld, dit moet voldoende zijn (inspanning beoordeling nog apart?)

Consequentie van inzet van het lightprogramma:

Het vak kan niet gekozen worden voor het volgende leerjaar / in het profiel.

Gedeeltelijke dispensatie ziet er als volgt uit:

- De leerling volgt geen lessen meer voor de vakken Fa, Sp en/of Du
- De leerling maakt een vervangende opdracht (keuze uit 5 vooraf vastgestelde opdrachten) en krijgt hiervoor een cijfer. Dit cijfer vormt het eindcijfer voor het betreffende vak.

Consequenties van inzet van gedeeltelijke dispensatie:

Het vak kan niet gekozen worden voor het volgende leerjaar / in het profiel.

De leerling komt automatisch in de 'bespreekzone' op de overgangsvergadering, omdat hij/zij niet meer voldoet aan de reguliere overgangsnormen. Het cijfer voor het betreffende vak wordt niet meegenomen in de overgang (niet in tekortpunten / niet in compensatiepunten).

Bijlage 5 - Stappenplan aanvragen dispensatie (intern)

(zie voor wettelijke kader bijlage 6 en 7)

Leerlingen met een DV klas 2 mavo :

- 1) Zorg (RT) heeft gesprek met alle lln aan het eind (half/eind mei) van klas 1 (benoemen dat opstroomen naar havo niet meer mogelijk is).
- 2) RT stuurt mail naar coaches + coördinator onderbouw sector Mavo eind van klas 1 (alle leerlingen die een DV hebben en wel/geen dispensatie willen).
- 3) Coach inventariseert MVT-docenten (geven advies).
- 4) Coach bespreekt met ouders mogelijkheid tot dispensatie 2eMVT (ook benoemen dat opstroomen niet meer mogelijk is).
- 5) Ouders akkoord? Ja (via mail bevestigen naar coach)
- 6) coach informeert zorg en de sectorleider + onderbouwcoördinator mavo
- 7) coach heeft gesprek met de leerling en maakt duidelijke afspraken (wat doen tijdens de les die ze niet volgen) (eventueel onderwijsassistent inzetten als het om teveel leerlingen gaat?).
- 8) Sectorleider mavo of onderbouwcoördinator mavo stuurt brief (via administratie).
- 9) Ouders bevestigen.
- 10) Leerlingenadministratie past aan in magister (vak blijft er wel in staan).

Bijlage 6 - Wettelijk kader: Uitvoeringsbesluit WVO 2020 mavo/ vbo

Het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren aan een school voor mavo en aan een school voor vbo omvat ook onderwijs in Franse taal of Duitse taal. De eerste volzin is niet van toepassing op leerlingen voor wie naar de verwachting van het bevoegd gezag het onderwijs in de basisberoepsgerichte leerweg het meest geschikt is.

2. Het bevoegd gezag kan een leerling van een school als bedoeld in het eerste lid ontheffing verlenen voor het volgen van onderwijs in Franse taal of Duitse taal, indien de leerling onderwijs volgt in Spaanse taal, Arabische taal of Turkse taal.

3. Het bevoegd gezag kan een leerling van een school als bedoeld in het eerste lid ook ontheffing verlenen voor het volgen van onderwijs in de Franse taal of Duitse taal, indien de leerling:

- a. voor de eerste maal tot een school als bedoeld in het eerste lid is toegelaten;
- b. is geplaatst in een hoger leerjaar dan het eerste;
- c. eerder buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs heeft gevolgd; en
- d. daarbij geen of te weinig onderwijs in deze taal of talen heeft gevolgd.

4. De leerling die op basis van het eerste lid, tweede volzin, geen onderwijs volgt in de Franse taal of Duitse taal, volgt in het profiel economie en ondernemen of het profiel horeca, bakkerij en recreatie van de basisberoepsgerichte leerweg in plaats hiervan, naar keuze van de leerling, het vak Arabische taal, Turkse taal, Spaanse taal, maatschappijkunde, geschiedenis en staatsinrichting of aardrijkskunde.

Bijlage 7 Wettelijk kader: Uitvoeringsbesluit WVO 2020

Artikel 2.3. Aanvullende bepalingen eerste drie leerjaren vwo en havo

1. Het onderwijsprogramma in de eerste drie leerjaren aan een school voor vwo en aan een school voor havo omvat ook onderwijs in Franse taal en Duitse taal.
2. Het bevoegd gezag kan een leerling van een school als bedoeld in het eerste lid ontheffing verlenen voor het volgen van onderwijs in Franse taal of Duitse taal, indien de leerling onderwijs volgt in Spaanse taal, Russische taal, Italiaanse taal, Arabische taal, Turkse taal of, in vwo, Chinese taal en cultuur.
3. Het bevoegd gezag kan een leerling van een school als bedoeld in het eerste lid ook ontheffing verlenen voor het volgen van onderwijs in Franse taal of Duitse taal of in beide talen, indien de leerling:
 - a. voor de eerste maal tot een school als bedoeld in het eerste lid is toegelaten;
 - b. is geplaatst in een hoger leerjaar dan het eerste;
 - c. eerder buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs heeft gevolgd; en
 - d. daarbij geen of te weinig onderwijs in deze taal of talen heeft gevolgd.
4. Het onderwijsprogramma in de eerste drie leerjaren aan een gymnasium omvat ook onderwijs in Latijnse taal en cultuur en Griekse taal en cultuur.

Bijlage 8 Format verklaring lichtprogramma

Naam leerling:

Klas:

Datum:

Betreft: lichtprogramma voor het vak

Gedeeltelijke dispensatie voor het vak...

X heeft wel de capaciteiten om mogelijk in aanmerking te komen voor het huidige niveau, maar wordt door zeer ernstige dyslexie belemmerd bij de moderne vreemde talen. De schoolleiding heeft X derhalve een gedeeltelijke dispensatie verleend voor het vak ... toegekend. X volgt vanaf heden een aangepast lesprogramma voor het vak ... en wordt volgens de reguliere overgangsnormen bevorderd. Na klas 3 zal de gedeeltelijke dispensatie omgezet worden in een volledige dispensatie.

Vooraf

Leerlingen met dyslexie hebben officieel geen wettelijk recht op een (gedeeltelijke) dispensatie voor Frans, Duits of Spaans in de onderbouw van de havo of het vwo. Wel geeft de wet de schoolleiding de mogelijkheid om in bijzondere gevallen leerlingen een aangepast lesprogramma aan te bieden voor Frans, Duits of Spaans. Het gaat hier om leerlingen met dyslexie waarvoor de vreemde talen een zeer ernstig struikelblok vormen. Het kan gebeuren dat een leerling vanwege problemen met Frans, Duits of Spaans gedwongen zou worden naar een opleiding op een lager niveau uit te wijken, terwijl hij of zij in principe wel de capaciteiten heeft voor een havo/vwo-opleiding.

Onderbouwing

Er is bij X sprake van dyslexie (zie officiële dyslexieverklaring van X, opgesteld d.d.). X is een gemotiveerde leerling met een positieve werkhouding en veel doorzettingsvermogen. Echter, X steekt onevenredig veel tijd/energie in het vak... waardoor andere vakken hier mogelijk onder lijden. Om deze reden volgt hij een lesprogramma aangepast op de onderstaande wijze.

Aangepast lesprogramma

- X volgt de lessen en doet alles mee in de les
- X maakt de toetsen mee met de klas, maar als 'open boek toetsen'. De toets kan maximaal met een 7 beoordeeld worden
- Per periode wordt het werkboek beoordeeld, dit moet voldoende zijn

Consequentie van inzet van het lichtprogramma:

Het vak kan niet gekozen worden voor het volgende leerjaar / in het profiel.

De leerling valt hiermee buiten de reguliere overgangsnormen. Het eindcijfer voor het betreffende vak wordt niet meegenomen in de overgang (niet in tekortpunten / niet in compensatiepunten). Het is slechts bedoeld om de voortgang weer te geven.

Bovenstaande gaat in per.....

Plaats, datum

.

Voor toestemming:

Handtekening ouders:

Handtekening X:

Handtekening sectorleider:

Bijlage 9 Format verklaring gedeeltelijke dispensatie

Naam leerling:

Klas:

Datum:

Betreft: gedeeltelijke dispensatie voor het vak

Gedeeltelijke dispensatie voor het vak...

X heeft wel de capaciteiten om mogelijk in aanmerking te komen voor het huidige niveau, maar wordt door zeer ernstige dyslexie belemmerd bij de moderne vreemde talen. De schoolleiding heeft X derhalve een gedeeltelijke dispensatie verleend voor het vak

X volgt vanaf heden een aangepast lesprogramma voor het vak

Vooraf

Leerlingen met dyslexie hebben officieel geen wettelijk recht op een (gedeeltelijke) dispensatie voor Frans, Duits of Spaans in de onderbouw van de havo of het vwo. Wel geeft de wet de schoolleiding de mogelijkheid om in bijzondere gevallen leerlingen een aangepast lesprogramma aan te bieden voor Frans, Duits of Spaans. Het gaat hier om leerlingen met dyslexie waarvoor de vreemde talen een zeer ernstig struikelblok vormen. Het kan gebeuren dat een leerling vanwege problemen met Frans, Duits of Spaans gedwongen zou worden naar een opleiding op een lager niveau uit te wijken, terwijl hij of zij in principe wel de capaciteiten heeft voor een havo/vwo-opleiding.

Onderbouwing

Er is bij X sprake van dyslexie (zie officiële dyslexieverklaring van X, opgesteld d.d.). X is een gemotiveerde leerling met een positieve werkhouding en veel doorzettingsvermogen. Echter, X steekt onevenredig veel tijd/energie in het vak... waardoor andere vakken hier mogelijk onder lijden. Om deze reden volgt hij een lesprogramma aangepast op de onderstaande wijze.

Aangepast lesprogramma

- De leerling volgt geen lessen meer voor het vak
- De leerling maakt een vervangende opdracht (keuze uit 5 vooraf vastgestelde opdrachten) en krijgt hiervoor een cijfer. Dit cijfer vormt het eindcijfer voor het betreffende vak.
- In de vrijgekomen uren werkt de leerling zelfstandig aan zijn overige vakken op het studieplein en stemt hierover regelmatig af met zijn coach.

Consequenties van inzet van gedeeltelijke dispensatie:

Het vak kan niet gekozen worden voor het volgende leerjaar / in het profiel.

De leerling valt hiermee buiten de reguliere overgangsnormen. Het eindcijfer voor het betreffende vak wordt niet meegenomen in de overgang (niet in tekortpunten / niet in compensatiepunten). Het is slechts bedoeld om de voortgang weer te geven.

Bovenstaande gaat in per

Plaats, datum

Voor toestemming:

Handtekening ouders:

Handtekening X:

Handtekening sectorleider:

Bijlage 10 Format verklaring dispensatie

Naam leerling:

Klas:

Datum:

Betreft: dispensatie voor het vak

Dispensatie voor het vak...

X heeft wel de capaciteiten om mogelijk in aanmerking te komen voor het huidige niveau, maar wordt door zeer ernstige dyslexie belemmerd bij de moderne vreemde talen. De schoolleiding heeft X derhalve dispensatie verleend voor het vak ...

Vanaf heden volgt X het vak ... niet meer en werkt de vrijgekomen uren aan zijn overige vakken op het studieplein. Indien dit een leerling in 4 vwo betreft moet er een vervangend vak gekozen worden.

Vooraf

Leerlingen met dyslexie hebben officieel wettelijk recht op een vrijstelling voor Frans, Duits of Spaans vanaf 2 mavo en vanaf 4 vwo.

Onderbouwing

Er is bij X sprake van dyslexie (zie officiële dyslexieverklaring van X, opgesteld d.d.).

X is een gemotiveerde leerling met een positieve werkhouding en veel doorzettingsvermogen. Echter, X steekt onevenredig veel tijd/energie in het vak... waardoor andere vakken hier mogelijk onder lijden.

Aangepast lesprogramma

- De leerling volgt geen lessen meer voor het vak
- In de vrijgekomen uren werkt een leerling uit 2 mavo zelfstandig aan zijn overige vakken op het studieplein en stemt hierover regelmatig af met zijn coach.

Consequenties van inzet van dispensatie:

Het vak kan niet gekozen worden voor het volgende leerjaar / in het profiel.

Bovenstaande gaat in per

Plaats, datum

Voor toestemming:

Handtekening ouders:

Handtekening X:

Handtekening sectorleider:
